ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

Рік III **Лютий 1956** **Ч. 2 (18)**

„. . . у ліс таки не йди! Тепер весна — таке там твориться, що й не здумаєш!"
Ілюстрація П. Андрусева до оповідання Л. Храпливої на сторінці 2-ій.

Леся Храплива

КОЛИСЬ ВЕСНОЮ НА ВОЛИНІ

Надворі будилася весна. Сніг уже танув, і на дорозі, що вела крізь село Колодяжне, стояли тут і там великі калюжі. Подекуди земля вже просихала, а при шляху несміливо показувалась перша весняна соковита травичка. Дорогою поміж хатами бігло біляве дівчатко, років може з дванадцять. На ньому по-волинському вишивана сорочка, свитка і спідниця. Бігло воно, уважно оминало калюжі, та все щось стиха собі підспівувало.

Дівчинка добігла до останньої хати, за якою вже починався ліс, густий та дрімучий... Під хатою сиділа старенька бабуся і перебирала якесь сухе зілля.

— А куди це ти, дитино, йдеш? — спитала бабуся.

Дівчатко спинилося, всміхнулося: — До лісу, бабусю.

— До лісу? А ти хіба лісовика чи русалки не боїшся?

— А чого мені боятися? От я читала в книжечці про русалку, то вона зовсім не страшна.

— У книжечці, кажеш? А ти хіба читати вмієш?

— Вмію. А хіба що? Всі ж уміють!

— Дивна ти, дівчино! — здивувалася бабуся. — Убрана, як усі люди в селі, і по-нашому говориш, а от і читати вмієш. Хто тебе навчив?

— Матуся. Вона і мене і братчика Михайлика навчила, і книжечки нам спроваджує. Батенько хотів нас у школу віддати, та матуся нас у чужу, московську школу посилати не схотіла.

— То, кажеш, і мати твоя читати вміє? А чия ти будеш? Щось я тебе ні під церквою, ні на вигоні між дівчатами не бачила.

— Бо я лише недавно із Звягеля приїхала. Я — Косачівна, а звуть мене Леся, от там із двору, знаєте, з-за гаю.

— То ти панова* донечка! — здивувалася старенька. — А я й не знала, що з панночкою говорю... Бо як тут пізнати? І одягнена, як усі дівчата, і говориш так, як усі... Я думала, що всі пани, прости Боже, лише по-московському говорять та з-панська носяться...

— Може інші й по-чужому розмовляють, а нам чого своєї рідної мови соромитися? Ми всі вдома лише по-своєму говоримо: і батенько, і матуся, і Михайлик, і родичі наші Старицькі та Лисенки, і дядько Драгоманів, і тіточка...

Аж тут у дівчини так і стали на очах сльози. Трохи-трохи не розплачеться.

— Чого це ти так посумніла нараз, дитино? Отака веселенька була, мов пташка...

— Бо... бо тіточку москалі на Сибір вивезли за те, що по-нашому говорила, що була українкою. Я її так любила!..

І знову оченята в Лесі зайшли сльозами, і устонька вона прикусила.

Жаль стало старенькій: — Бог милостив, дитино! І з Сибіру люди вертаються! А от, коли тіточку засудили, то тобі хіба не страшно говорити по-нашому, і вдягатися, та ще, як кажеш, і книжки читати?

Тут Леся мов вогнем спалахнула: — Ой, ні, бабусю! Нізащо в світі своєї мови не покину! Я читала книжечку про відважного лицаря, що його вже з коня скинули, до землі списом прибили, а він ще кликав: „Убий — не здамся!" І писали, як то перших християн на муки посилали, вогнем палили, диким звірям на поталу кидали, а вони таки віри своєї не зрадили. Так і ми ніколи свого не покинемо!

* Перед першою світовою війною українські селяни називали панами заможних землевласників, що жили по селах у гарних мурованих будинках, „дворах".

ГИМН

До тебе, Україно, наша бездольная мати,
Струна моя перша озветься,
І буде струна урочисто і тихо лунати,
І пісня від серця поллється.

По світі широкому буде та пісня літати,
А з нею надія кохана
Скрізь буде літати, по світі між людьми питати,
Де схована доля незнана?

І, може, зустрінеться пісня моя самотная
У світі з пташками-піснями,
То швидко полине тоді тая гучная зграя
Далеко шляхами-тернями.

Полине за синєє море, полине за гори,
Літатиме в чистому полю,
Здійметься високо-високо в небесні простори
І, може, спітка тую долю.

І, може, тоді завітає та доля жадана
До нашої рідної хати,
До тебе, моя ти, Україно мила, кохана,
Моя безталанная мати!

Леся Українка

— Що ж, дитино, бачу — ти мудра, на книжках учена та ще й завзята вдалася. Але в ліс таки не йди! Тепер весна — таке там у лісі твориться, що й не здумаєш! Небезпечно туди людині тепер заходити!

А в Лесі оченята новим вогником загорілися.

— Що там таке твориться? Розкажіть, бабусю! — почала просити.

— О, багато, багато! Ліс зимові білі шати скидає, у весняні, в зелені вдягається. А з ним і цар його, лісовик, що як ти з ним добра, то й він з тобою добрий. А як розгнівається за щонебудь — горе тобі! З озера, що на полянці, водяник виглядає, а за ним і донечка його, русалка. Вона страх любить затягати в воду рибалок молодих. А до неї заходить той, що греблі рве. Оце він, щоб, хорони Боже, цього року такої потопи не вчинив, як торішньої весни! А з старої верби виходить мавка — там вона всю зиму спала. Приходить до неї перелесник, та такий меткий, такий палкий, як сам вогонь. Його, як розгнівиш, зараз хату запалити може. А потерчата понад болотом вогники палять та людей у трясовиння заманюють. Треба, доню, добре знати, яке зілля з собою носити, щоб у біду не попасти: чи мак-відюк, чи терлич, чи полин ...

— А ви, бабусенько, маєте таке зілля? Як же вам його не мати, коли так близько лісу живете? Багато його отут довкруги вас на присьбі. Дайте ж мені, рідненька, щоб я теж у лісі хоч русалку, хоч мавочку побачила. Так дуже я їх побачити хотіла б!

Довго-довго просила вона, аж поки бабуся не всміхнулася ласкаво, не вибрала з усього зілля маленького пучечка. Дунула на нього тричі, перехрестила, щось пошептала та й подала Лесі. Вклонилася, подякувала дівчинка, заткнула пучечок за пояс і побігла в ліс.

Не знати, чи бачила вона в лісі мавку, чи ні. Зараз за нею прибіг наймит із двору, бо приїхали дядько Старицький з тіткою, а з ними і посестра Лесі, Людка.

Та, мабуть, мавку вона таки бачила, бо багато років пізніше, як уже виросла, написала про неї. І як чудово написала в „Лісовій пісні"!

І про лицарів писала, і про перших християн, і про всіх, що за правду з неправдою боролися Бо маленька Леся — це була велика наша письменниця Леся Українка.

Контрольні питання:

1. Де прожила Леся Українка дитячі роки і чия вона була дочка?
2. Яке було її справжнє прізвище?
3. З якими заслуженими для України родинами була Леся посвоячена?
4. Яких лісових духів створили в своїй поетичній уяві українські селяни?

З ДИТЯЧИХ РОКІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Написала Лесина сестра, Ольга Косач-Кривинюкова

Леся Українка 12-річною дівчинкою

Леся Українка (справжнє ім'я її Лариса Косач) була всього півтора року молодша за свого брата Михайла. З самого малку і все життя вони не лише мали одне до одного правдиво братерські почуття, а були найщирішими приятелями, найвірнішими друзями. До початку 13-го року Лесиного життя вони вдвох були у всьому нерозлучні: разом гралися, разом читали, разом вчилися, разом розважалися.

Михайло навчився дуже рано читати, а що Леся навчилася разом з ним, то в чотири роки вона вже зовсім справно читала. А на початку шостого року життя навчилася писати для того, щоб написати першого в житті листа до своїх любих дядька та дядини Драгоманових.

Найлюбішими книжками в Лесі й Михайла були книжки з українськими народними піснями та казками (Чубинського), „Сербські народні думи й пісні" в українському перекладі, міти стародавніх греків та ще книжки про подорожі різних славних мандрівників. Ті книжки вони знали мало не всі напам'ять. Крім тих книжок, вони читали багато й інших, бо обоє були дуже охочі до читання.

Гралися вони в різні вичитані події: в різні українські народні казки; в „юнака та білу вілу"[1] з сербських дум, де Михайло був юнак, а Леся віла; в різні пригоди з грецьких мітів — там Михайло вдавав різних героїв, а Леся благородних дівчат і жінок; гралися й у подорожі до невідомих країн, до диких людей, у Робінзона Крузо, — Михайло був Робінзон, а Леся — П'ятниця.

Крім читання й забав, мали вони вліті і „поважну" роботу, бо завжди самі обробляли свій квітник і дитячий город. Леся зовсім маленькою,

---

[1] віла — мавка.

в шість років, навчилася шити й вишивати, а як їй подарували тоді ножички та гольника, то вона шанувала й пильнувала їх більш, ніж усіх іграшок. І тоді вже задумувала вишити батькові сорочку, своїй хрещеній матері, що дуже її любила та пестила, Леся охотилася „допомагати" в господарстві, наприклад, пекти булки, і батько жартував, що скоро й бабуню переважить, така з неї хороша господиня.

Леся з Михайлом мали багато наукових ігор, наприклад, такі кубики, що з них можна складати географічні карти.

Хоч до читання й до роботи Леся бралася поважно й пильно і забави в неї були змістовні та розумні, але була вона малою дуже весела і любила співати та танцювати. Танцювала вона знову таки удвох з Михайлом дуже хóроше „козачка".

Як було Лесі десять з половиною років, то вона у Києві почала вчитися в учителів разом з Михайлом.

Крім того, Леся вчилася в Києві гри на фортепіяні.

Дуже любила Леся музику і здатна була навіть складати-компонувати пісні. На нещастя, могла вона вчитися всього одну зиму, бо в неї почала боліти ліва рука і не давала грати.

Вчилася Леся в учителів разом з Михайлом всього дві зими, а потім довелось розлучитися з братом в науці і взагалі в більшій частині життя.

У Лесі так сильно розболілася рука, що її довелося оперувати. Багато часу пройшло, доки рука загоїлася, а там почала так само на туберкульозу кости слабувати нога. Хвора була Леся багато років, і хвороба тримала її в ліжку, або проганяла з дому кудись на лікування (у Крим, до Єгипту).

Всю свою освіту Леся здобула собі сама, завдяки своїй великій охоті до науки та своїй надзвичайно сильній, мужній вдачі, якими вона не раз перемагала біль, тугу й жаль, що так сумно минають її дитячі й юнацькі літа, і, часто й лежачи, читала і вчилася тим читанням безперестань усе своє життя.

Найкращою шаною для пам'яті Лесі Українки, цього втілення благородства духа, лагідности, доброти, а разом з тим незламної сили й мужности, буде те, коли її юні земляки з незламною надією в серці будуть так само напосідливо, як вона, працювати над собою.

Леся Українка

ТІШСЯ, ДИТИНО...

Тішся, дитино, поки ще маленька,
Ти ж бо живеш навесні,
Ще твоя думка літає легенька,
Ще твої мрії ясні.

Мрія полине із думкою вкупці
Геть у далекі світа, —
Крил не втинай сизокрилій голубці,
Хай вона вільно літа.

Чи пам'ятаєш ти казку-дивницю,
Як то колись принесла
Тую цілющу-живущу водицю
Дрібна пташина мала?

Їй не страшні були дикі простори,
Скелі і хвилі морські,
Перелітала найвищії гори, —
Мала крильцята прудкі.

Так твоя думка швиденько полине,
Тільки їй волю даси,
І принесе з чарівної країни
Краплю живої роси.

І як приступить журба невсипуща
Та до серденька твого, —
Тая росиця цілюща-живуща
Буде живити його.

Хай же та мрія із думкою вкупці
Лине в незнані світа, —
Крил не втинай сизокрилій голубці,
Хай вона вільно літа!

Леся Українка
МЕТЕЛИК

Ілюстрації П. Холодного

Бідний нічний сірий метелик сидів у темному вогкому льоху, за бочкою з капустою. Сидів він сумно, стуливши свої темні крильця. Так смутно йому було, дармащо не був він там самотнім, — мав таки сусіда: сусід той був лилик. Та з того сусідства невелика була користь для метелика: лилик був неговіркий, понурий собі, та до того ще з якимсь презирством дивився на бідного метелика, — сказано, нерівня!

Лилик сидів тихо в своєму куточку, ні за чим не жалкував, та нічого й не бажав, хіба тільки кута ще темнішого, щоб сидіти там спокійно і ніколи того прикрого, вразливого світла не бачити. Правда, тут у льоху теє світло не дуже докучало, — а все таки часами дехто надходив зо свічкою, навіть часом над бочкою нахилявся, набираючи капусти, — і це було дуже прикро лиликові; коли б сила, він теє світло крилами згасив навіки!

Метелик на своїм недовгім віку ще не бачив світла, душею тільки чув, що десь то є сторона краща, ясніша, ніж його рідний льох, бо часом з малого віконця, що було в льоху, падав блідесенький промінь, та не міг метелик розібрати, що то воно таке теє світло і яке воно повинно бути. У темному куточку промінець той був ледве примітний, — тоненький, як ниточка, та блідий, мов погляд недужої дитинки. Летіти шукати того світла метелик не мав відваги й сили.

Хто знає, може наш метелик так і вік свій короткий звікував би у темряві самотній, — та інша доля судилася йому. Якось прийшла служниця по капусту до льоху та й поставила свічку долі, якраз навпроти метелика. Боже, яким величним, блискучим, повабним здалося метеликові те світло! Він затріпотів крильцями і хотів кинутися на світло, але служниця в ту хвилину взяла світло й подалася геть із льоху. Не втерпів метелик, забув своє безсилля, забув свою несвідомість. „Світло, світло!" — і полинув за ним. Лилик тільки свиснув йому вслід, потім заліз ще далі за бочку й заснув. Нічого йому ніколи не снилося. А метелик полетів та й полетів за тою свічкою так швидко, скільки сил було в його бідних крильцятах.

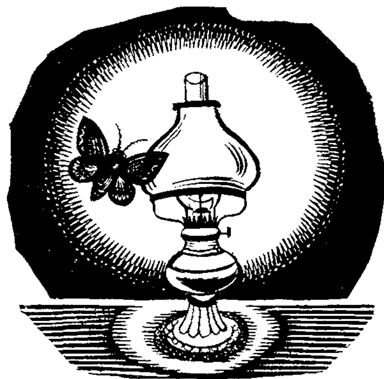
Аж ось він опинився у великій кімнаті; там сиділо за столом велике товариство. На столі була ясна-ясна лямпа, — метелик аж оторопів від того проміння і безсилий упав на стіл, тріпочучи крильцями. Хтось із товариства хотів його прогнати з стола, але він, опам'ятавшися, знову зірвався й почав кружляти понад лямпою щораз меншими і меншими кружками: хотів він бачити якнайближче те ясне сонце, яким йому здавалася лямпа. Чи думав він, що там життя стратить? Хто ж бачить смерть у сяєві? Воно горить, миготить, міниться, — там світло, там світло, там життя! Метелик летить все ближче, ближче до згубливого світла. Даремне його відганяли від світла. І от метелик влетів у самий полумінь. Трісь! Оце ж йому й смерть! Лямпа спалахнула, а далі знову почала горіти з такою самою ясністю, як і перше. Дурне створіння! — мовив дехто з товариства: — Хто велів йому летіти на огонь? І женуть його, так ні, таки лізе! дурному дурна й смерть!"

А хіба ж розумніша була б його смерть, якби він навіки заснув у темному льоху? Те світло спалило його, але він рвався на простір! Він шукав світла!

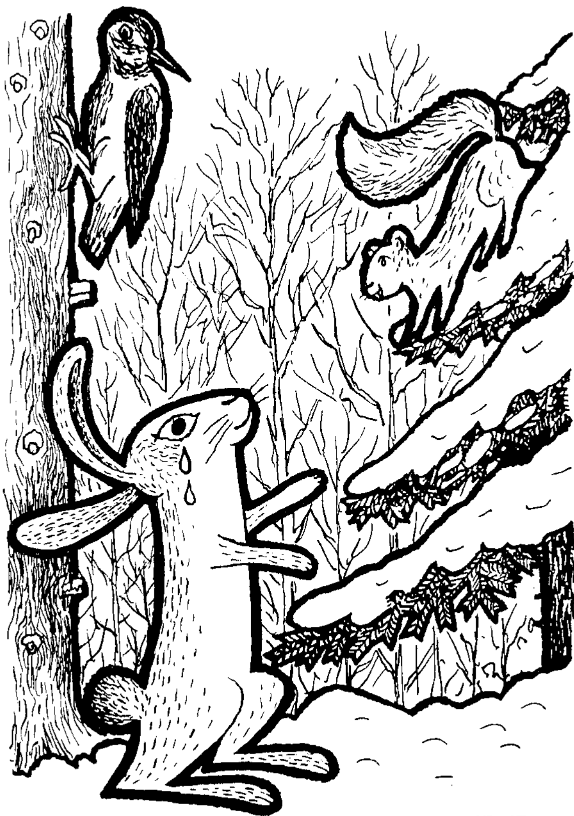
Завдання: поясніть цю казку. Що означає темрява, а що світло? Кого розуміє Леся Українка під постаттю лилика, а кого під постаттю метелика? Що вам більше подобається — лилик, який хоче провести все життя у темряві, чи метелик, який змагає до світла? З чим пов'язане змагання до світла? Що, на думку Лесі Українки, вартісніше — животіти й нидіти весь вік у темряві, чи змагати до світла, хоч може прийдеться заплатити й життям за цей ідеал?

Три найкращі відповіді надрукуємо в „Веселці", а поміж авторами розльосуємо гарну книжкову нагороду. Реченець надсилання відповідей — до кінця лютого ц. р.

Казка „Метелик" написана 1890 р. Вона була друкована в дитячому журналі „Дзвінок".

ЗАЙЧИК І ВИВІРКА

Ілюстрація Л. Гуцалюка

Зима. Стоять сумні безлисті дерева, тільки зелена ялинка радіє, неначе при мамі маленька дитина. А під тою ялинкою Зайчик має свою хатку.

Невеличка тая хатка, стіни зі снігу, за дах правлять густі гілочки ялинки. Зайчик спить, вирячивши, як звичайно у зайців буває, свої банькаті очі. Холодний вітер туди не добереться, лис туди не загляне, мисливець Зайчика тут не зауважить.

Раз вискочила на ялинку Вивірка й почала гойдатись над Зайчиковою хаткою.

Зайчик вийшов, чемно вклонився і став просити:

— Люба сестричко! Прошу тебе дуже: перейди на іншу гілочку. Ти гойдаєшся і стрясаєш з гілочки сніг, а він сиплеться мені на шию.

— Не доводь мене до злости! — запищала Вивірочка. — Бачите! Таке куцохвосте, а хоче розпоряджатися в лісі!

Вивірочка почала ще дужче гойдатися та ще й приговорювати:

— Ті-да-да! Ті-да-да!

Сніг сипався, сипався, врешті засипав Зайчикові хатку. Ледве видряпався сердега зо снігу, сів собі на стежці та й заплакав. Аж тут прилетів Зайчиків приятель, Дятель.

— Чого ти плачеш, Зайчику? — спитав Дятель.

— Як мені не плакати? Вивірка засипала снігом хатку!

— Недобра Вивірка! — закричав Дятель. — Я знаю, де її хатка. Наношу їй в дупло трісочок.

Почула те Вивірка, сплигнула з дерева і стала просити:

— Добрий приятелю, Дятлю! Не неси в моє дупло патичків! Де ж я дінусь?

— А ти чому не пожаліла Зайчика?

— Прости мені, Зайчику! Я поможу тобі виносити сніг з хатки і вже тобі більше ніколи не вчиню кривки.

Взялися обоє за діло. Виносили лапками сніг — і вже хатка чистенька.

Зайчик пішов зараз спати, Вивірка скочила на другу ялинку і весело почала гойдатися:

— Ті-да-да! Ті-да-да!

Задоволений Дятель полетів у ліс.

Мирослав Петрів

МОРОЗ, СОНЦЕ І ВІТЕР

Ішов чоловік дорогою, а назустріч йому Сонце, Мороз і Вітер. Став чоловік посеред дороги і вклонився їм низенько.

— Це він мені вклоняється, — сказало Сонце, — щоб я його не пекло.

— Ні, не тобі, а мені, — сказав Мороз, — він мене більше боїться.

— Не торочте небилиць! — закричав Вітер. — Не вам чоловік вклоняється, а мені.

— А коли так, — відізвалося Сонце, — то найкраще поспитаймо його самого.

Наздогнали вони чоловіка та й питають:

— Скажи нам, чоловіче добрий, кому з нас трьох ти вклонився до землі?

— Вітрові, — каже чоловік.

— А що? Не казав я, що мені він вклонився!

— Тобі? Так я спечу його, як рака, буде мене пам'ятати! — розгнівалося Сонце.

— Не спечеш! — відповів Вітер. — Як почну я віяти холодком, нічого йому не вдієш.

— Ну, то я його насмерть заморожу, — відізвався Мороз.

— Даремне, старий! — підсміхнувся Вітер. — Перестану я віяти, так без мене не заморозиш.

І пошкандибав чоловік цілий і здоровий.

(За народною казкою)

Оксана Іваненко

БУРУЛЬКА

Вранці сніг заблищав так, ніби зима жменями понасипала блискіток, і вони всі сяяли й променювали.

А в садку, на тому розі будинку, де була ринва, з'явилася бурулька. Вона мінилася проти сонця всіма кольорами веселки і була дуже гарна.

„Вона, мабуть, солодка, як цукорок?" — подумав один хлопчик. Адже всім малим дітям бурульки здаються солодкими, і їх хочеться посмоктати.

Він схопив паличку і почав кидати нею в бурульку. Хлопчик уже уявляв собі, як це він покаже всім дітям, що в нього є така гарна бурулька.

Ой, як злякалися всі в садку, коли побачили, що робить хлопчик. І дерева, і пташки, а найдужче — стара ринва. Поперше, вона боялася, що хлопчик може помилково влучити в неї, подруге, ця стара ринва не хотіла позбавлятися своєї прикраси, якою вона дуже пишалася. Раптом — тррах! Хлопчик таки влучив у бурульку, і вона враз зламалася і впала.

— Моя бурулька! Моя бурулька! — радів хлопчик, підхопивши її руками. Він навіть рукавиці скинув, бо йому зробилося гаряче, коли він кидав палицю, і руки в нього були зовсім теплі.

Хлопчик тільки підніс бурульку до рота і хотів її посмакувати, як побачив, що на нього дивляться світлі блакитні очиці, і почув, що бурулька до нього заговорила:

— Ні, ні, хлопчику, не бери мене в рот, не треба! Я розкажу тобі багато цікавого.

Хлопчик дуже здивувався, але, звичайно, йому захотілося послухати її.

— Ти, мабуть, чарівна бурулька? — спитав він.

— Так, так, — сумно сказала бурулька. — Я зачарована, я заморожена, я заворожена, і я дуже дякую, що ти врятував мене . . . І я прошу: не згуби мене, я дуже люблю стрибати, як ти, бігати і ніколи не сидіти на місці!

— Ти любиш стрибати? — ще дужче здивувався хлопчик. — Але ж ти висіла на старій ринві.

— Так, так, — підтвердила бурулька, — і, напевне, я пробула б там до весни, поки припекло б сонечко і я б розтанула. Адже я не з дорогоцінного каміння і не з солодкого цукру. Я — просто весела краплинка води. І я зараз розкажу тобі про себе. Але боюся, коли б зима не похопилася і не помітила, що я з тобою — вона враз заморозить нас обох.

Тож слухай. Я була дуже веселою краплинкою води. Я пливла в Дніпрі з мільйонами моїх сестричок до Чорного моря. Це були найкращі хвилини мого життя. Усі звали мене невгамовною, але то вітер не давав мені ані хвилинки спокою. Чого він хотів від мене? Я не знаю. Коли ми влилися в Чорне море, він здіймав страшні хвилі, вищі за цей будинок, перевертав човни і кидав пароплави. як трісочки. Та я, маленька краплинка, тікала завжди від нього. Якось спересердя, в тихий літній день, коли я цього зовсім не сподівалася, він виплеснув мене на берег, на гаряче каміння. Я обернулася парою і полинула в небо. Високо над землею я літала в білій хмарі і, коли раптово знову налітав вітер, швидко падала на землю дощем і напувала її. Я не боялася потрапити й під землю. Адже й там я рухалася, жила і знову виринула на світ веселим джерельцем.

Ілюстрація Б. Стебельського

Якось біля нашого джерельця зупинилися троє вояків. Вони були стомлені, сірі від придорожнього пороху.

— Умиймося рідною водичкою! — сказав один з них і зачерпнув повні жмені джерельної води. Я потрапила на його засмаглі, натруджені

долоні і вмила йому лице. Я була дуже щаслива з того. Коли він струсив краплі з рук на траву, я встигла побачити: лице його було вже зовсім не сіре, а молоде, вродливе, і очі сяяли. Як це приємно, коли через тебе сяють і радіють! Ні, я таки часто була щасливою! Але я все поспішала далі. Я любила все нове і зовсім не злякалася, коли разом із своїми сестрами з одного джерела потрапила в довгі і темні рури. Там уже бігло багато води.

— Нічого страшного, нічого страшного! — казали старші. — Ви ще не робили такої мандрівки? Це звичайний водогін, і скоро ми вилємося на білий світ.

Поки ми бігли в водогоні, ми всі дуже здружилися між собою і все балакали, балакали, гомоніли, розповідали про себе. Що ж нам було ще робити? Різні були серед нас. Одні розповідали, як їх наливали в паровози, підігрівали і як вони, обернувшись на пару, рухали цілі поїзди. Краплинки були дуже горді з цього і, я думаю, мали на це право. Інші розповідали, що вже не раз їх узимку наливали в рури, щоб огрівати будинки. Вони казали:

— Коли б не ми, люди померзли б.

Мені було дуже цікаво — куди ж я тепер потраплю? Спочатку мене тішило, що я бігла з моїми сестрами і вітер уже не підганяв мене і не дражнив, як завжди. Та незабаром нам усім набридло бути в темних вузьких рурах водогону, і ми дуже зраділи, коли раптом побігли швидше.

— Кран відкривають! — закричали мої старші подруги. — Кран відкривають! Зараз на волю! Досить цієї темряви!

Направду, я більше хотіла б стрінутися з моєю рідною мамою-річкою, плисти синім Дніпром, але я була рада вже хоч будь-якій зміні. Я хотіла, щоб потім і мені було що розповідати про те, як я рухала поїзди чи якісь великі цікаві машини. Але моя доля цього разу була куди простіша . . . Мене налили . . . в чайник. Так, у звичайний, великий чайник і поставили цей чайник на електричну плитку.

— Що з нами буде? Що з нами буде? Так гаряче! Так гаряче! — плакали ми з сестричками.

— Чуєш, чайник уже булькає, — сказала якась жінка. — Зараз питимемо чай.

— „Аякже! — подумала я. — Треба тікати!"

Та швиденько-швиденько підібралася до кінчика чайникового носа.

— Куди ти, мала? — засичав чайник. — І чого це люди не знімають мене? Я весь википлю.

— До побачення, дядечку! Я ще хочу політати на волі! — гукнула я, легкою парою знялася вгору і вилетіла з іншими подругами крізь димар.

— А ось де ти! — почула я раптом.

Ой, лишенько, це знову був вітер, і який сердитий, холодний! Він тепер служив у білої Зими, а Зима, я вже чула, завжди хоче заморозити всю воду на світі — всі струмки, річки, озера, ставки. Навіть на Дніпро вона одягає міцну кригу, і я не думаю, щоб це йому подобалось. Небагато їй було роботи зі мною! Вона тільки слово мовила — підхопив мене вітер, і вже білою сніжинкою я впала на стару ринву.

— Ти завжди горнулась до квітів, любила гратися з сонячним промінням, — глузував вітер, — а тепер будеш прикрашати ринву, і я віятиму коло тебе, скільки захочу.

Навіть сонячний промінь нічого не міг зробити, бо вітер не підпускав його близько до мене. Я лише плакала, дивлячись на нього, і сльозинки мої замерзали на мені.

Я зробилася холодною, крижаною бурулькою і примерзла до цієї старої ринви.

Отак і заворожила мене люта зима . . . Ні, я ніколи не думала, що на світі так холодно.

Усі казали, що я дуже гарна, і ялинки навіть сердилися на стару ринву, що я прикрашаю її, а не їх. Але навіщо була мені моя краса, коли я лишалася холодною нерухомою крижинкою. Як я заздрила сніжинкам, що літали в повітрі! І я не могла, не могла чекати до весни!

Бурулька замовкла, і раптом хлопчик почув, що вона тане у нього в руках.

— Трошечки тепла в житті, і я знову оживаю, — долинув до нього тихий шепіт. — Я знову біжу далі, далі . . . Дякую тобі за тепло твоїх маленьких пустотливих рученят. Згадуй мене, коли плаватимеш у річці, коли дивитимешся на росу, золотий дощик і білу хмарку.

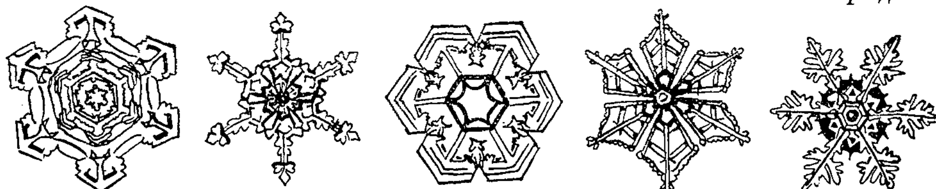
I вже не було нічого в руках у хлопчика.

ЗИМА Й ВЕСНА

— Насуплю я брови, — говорить зима, —
І вітер з морозом повіє:
Усе скрізь загине — рятунку нема!
Під снігом завмре, заніміє.

— А я засміюся, — весна відмовля, —
І сонце пекуче засяє:
Прокинуться луки, ліси і поля,
Усе зацвіте, заспіває!

Спиридон Черкасенко

Ївга Шугай

СНІГОВИЙ ЗАПОРОЖЕЦЬ

Ілюстрації Б. Стебельського

Ромко вбіг у хату, повісив торбу з книжками на вішак, ухопив велике яблуко і прожогом кинувся надвір.

— Га-га-га! — крикнув по-індіянському.

І вмить перед ним стало ще п'ять таких хлопців, як Ромко, — його друзів. У Ромка сад великий. Снігу повно — сипав цілу ніч.

— Ну що, хлопці? Ліпимо снігового діда, чи будемо воювати?

— Діда! Діда! Сьогодні добре ліпити! — закричали хлопці.

Працювали завзято, — качали по снігу три кулі. І ось на середині саду став величезний дід, — три снігові кулі одна на одній. Знайшлася і морква замість носа, і буряк замість рота, і вуглики — очі. Дід, аж страшно!

— Гу-гу-гу, дідище! — посміхався Орест. — Як нам, хлопці, його убрати? Чи в капелюх за ковбоя, чи в циліндер за пана? А може... а може б ми взяли дядькову стару шапку і зробили з нього запорожця?

— Запорожця! Запорожця! — закричали хлопці.

Орест скочив до дому, і вмить на дідовій голові опинилася смушкова шапка дядька Пилипа. Богданко зробив з сухої трави вуси.

— Ну й запорожець, — ще тільки йому коня та шаблю!

— „Гм, — міркував Ромко. — Коня йому ніяк не роздобудемо, а от за шаблю і цей кусень дошки послужить!..”

І вийшов запорожець — мов на картині Репіна, що висіла в Ромковій кімнаті.* Навіть так само щиросердечно посміхався.

Хлопці прикрашували запорожця, приглядували, та й не зогляділися, як сховалося сонце і зробилося зовсім темно.

— Хлопці, а що ви поночі там робите? — виглянула з сіней Ромкова мама.

Хлопці кинули останній погляд на запорожця і розбіглись по домах.

Ромко повечеряв і, втомлений забавою, ліг спати з думкою про снігового запорожця.

***

Коли всі поснули і в хаті стало тихо, Ромко підійшов до вікна і глянув у сад. Світив місяць. Серед подвір'я, мов живий, стояв сніговий запорожець. Ромкові навіть здалося, що запорожець дивиться на нього. Навіть уста розкриває, говорить. Ось і снігова рука піднялася вгору і кивнула до Ромка, мовляв — ходи!

Ромко поспіхом одягнувся і тихесенько, щоб нікого не збудити, вийшов надвір.

— Ти мене кликав? — спитав Ромко запорожця.

Дідуган мовчки кивнув головою, подивився якось дивно на Ромка і спитав:

— Ти мене ліпив?

— Ліпив.

— Отож. А тепер скажи мені, де я?

— Як то де? — здивувався Ромко. — У Канаді!

— Ось воно що! — здивувався й собі запорожець. — А я думав, що я десь недалеко Січі. А ти, молодче, на Січі бував?

— Ні, — сумно відповів Ромко, — я тут і народився.

— Хо-хо! — посміхнувся запорожець. — То певно такого молодця, як ти, і на Січ тягне?

І поки Ромко встиг відповісти, якась невидна сила піднесла його вгору. Ромко вхопився в страху за запорожця і заплющив очі. І розплющив їх щойно тоді, коли почув, що стоїть на землі. Він все ще тримався запорожця. Йому зробилося ніяково за свій страх.

Але що це? Запорожець зовсім не сніговий! Він у білій, як сніг, сорочці, на ньому сині шаравари і гарні нові сап'янці. При боці виблискує шабля. Дивиться запорожець на Ромка, вуси підкручує, усміхається. А довкола соняшно, тепло. Кругом увихаються запорожці у білих сорочках і широких штанах.

— Де це я? — спитав Ромко.

— Ха-ха-ха! — засміявся голосно запорожець. — Ти на Січі, хлопче, на Січі!

— Та ж хіба є ще Січ?

— Є сину, є! Поки є Україна, є й Січ!

Довкола них зібралося товариство.

* Відома картина славного українського мистця Репіна „Запорожці пишуть лист до султана”.

— Гості! Гості!

З усіх куренів виходили запорожці. Молоді і вже сиві, а багато було хлопців-підлітків. Всі вони підходили до Ромка й запорожця.

Ромко помітив, що всі на нього дивляться.

— Чому вони на мене дивляться? — спитав несміливо свого запорожця.

— А подивися, сину, на себе сам, — відказав запорожець.

Глянув Ромко на свою одежу — і аж тоді зрозумів: на ньому ковбойський капелюх, позакочувані старі ковбойські штани, сорочка з вималюваним ковбоєм на коні, а за поясом дві пістолі.

Ромкові стало ніяково. Не то соромно, не то жаль, і він похилив голову.

Тоді почув, як чиясь добряча рука торкнулася його голови і приємний голос заговорив:

— Що це ти, хлопче, такий войовничий вдався, що аж дві пістолі маєш?

Біля Ромка стояв старенький сивий запорожець і приязно посміхався.

— Пістолі то маю, — відповів Ромко, — а ось шаблі не маю.

— На шаблю треба заслужити. Як побудеш у нас, то й заслужиш. А що це в тебе за одежа така?

— Та це ковбойська одежа, але серце в мене українське, українське! — завзято викрикнув Ромко.

— Авжеж, що так, коли ти такого побратима собі придбав, — і сивоусий дід показав на запорожця.

— А Січ, хлопче, оглянути хочеш? — спитав сивоусий. Взяв Ромка за руку і повів з собою.

На широкому майдані стояла гарна церква. Довкола розкинулися курені. Найближче до церкви стояла паланка — будинок січового отамана й старшини. Біля куренів метушились запорожці, — чистили зброю, готовили їжу. Великий гурт зібрався біля діда-кобзаря, що співав про славні козацькі походи.

Оглянувши курені, Ромко з запорожцями вийшов на окопи і попрямував до ріки.

— Це Дніпро? — спитав Ромко.

— Це Дніпрова протока, — пояснив сивоусий. — А ось і січовий базар, „шамбас". Тут все купиш, що козакові треба.

Але Ромко не дивився на базар, — на ріці він побачив човни.

— Це байдаки? — спитав.

— Авжеж, — відповів сивоусий і, немов відгадуючи Ромкові мрії, повів його до байдаків.

Ромко швиденько збіг з берега і вскочив у човен.

— „Тепер я всім покажу, що я вмію! — подумав він. — Шаблі не маю, але веслувати вмію, на озері Онтеріо навчився. Попливу прямо до Чорного моря і всіх ворогів поб'ю й без шаблі — своїми ковбойськими пістолями!"

Ромко відчалив від берега і виїхав на бистру воду. Але тут човен його підхопило, як трісочку, він упав і випустив з рук весло.

— Рятуйте! — закричав Ромко, і витягнув до запорожців руки по рятунок. Та човен кинуло об щось тверде, і Ромко відчув, як у нього заболіла голова.

Схопився за голову, розглянувся довкола і . . .

Над ним стояла налякана мама:

— Що з тобою? Ти кричав!

Ромко ледве очуняв . . . Він не на Січі, — ні, і не на Дніпрі, а в себе вдома на ліжку.

— Нічого, нічого, мені приснилося . . . А чи мій сніговий запорожець ще стоїть?

І, не чекаючи, що скаже мама, Ромко побіг до вікна. Місяць світив, а запорожець, великий і могутній, стояв самітно серед засніженого саду і всміхався до Ромка дивним усміхом. Ромко знав — чому.

Леся Українка

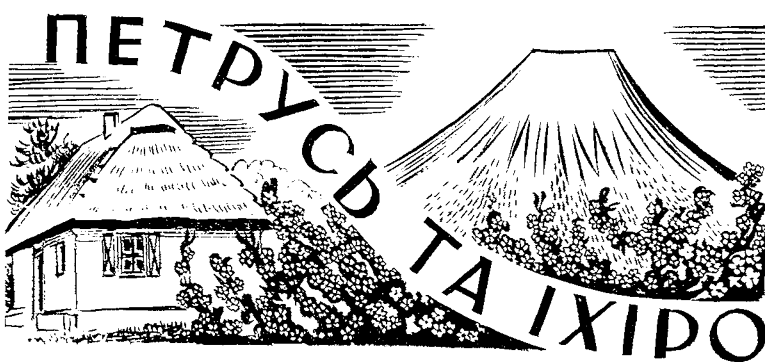
СЛОВО, МОЯ ТИ ЄДИНАЯ ЗБРОЄ . . .

Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє.
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою . . .
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

Михайло Маморський Ілюстрація *П. Холодного*

ПЕТРУСЬ ТА ІХІРО

Петрусь Скрипаленко — це мій молодий приятель. Йому вже минуло чотирнадцять років. Хлопець розумний, добре вчиться і книжки залюбки читає. Тільки біда, що не живемо вкупі. Два роки тому Петрусь переселився з батьками з Льос Анджелесу до Ню Йорку, і ми можемо тільки обмінюватись листами.

Недавно я одержав від Петруся цікавого листа про його нового друга, якого він нажив собі в Ню Йорку.

„Зветься він Іхіро, — писав мені Петрусь. — Він невисокий на зріст, чорнявий, має косі очі і вистаючі вилиці на широкому обличчі. Його тато й мама приїхали з Японії, коли його ще не було на світі. Іхіро — мій одноліток. Він — християнин. Торік ходив до тієї самої кляси, що й я. Наші лавки стояли поруч. Послухайте, як ми подружилися.

Як знаєте, мій дядько — вояк американської армії і відбуває військову повинність у Японії. Навесні він написав до нас листа і для мене вклав у коверту гарну картинку з краєвидом Японії: десь далеко видно стіжкуватий вулькан — він немов підіймає білу снігову шапку з-між розкішних вишневих садків. Ой, хороші ж ті японські вишні в білому цвіту! Дивишся на них і ніби чуєш, як вони пахнуть. Ростуть вони цілими гаями, білі, мов помальовані, а між ними красується святиня-пагода. Дуже мені припали довподоби ці вишні . . .

Якось ця картинка випала у мене з книжки, і Іхіро її побачив.

— Та це ж Японія! — закричав, і очі в нього засяли. — Звідки ти маєш цю картинку? Я розповів про дядька, що тепер у Японії, а Іхіро сказав, що він не бачив тієї країни, звідки походить його рід, але батько й мати часто йому про неї розповідають, навчили його японської мови і показують йому образки та фотографії з Японії. Тому він миттю пізнав, що на моїй кольоровій картинці його рідний край. Нарешті Іхіро, мрійливо прижмуривши очі, заявив: „Я дуже-дуже люблю вишневий цвіт. А ти?"

— І я теж люблю, бо земля, звідки я приїхав — теж країна вишневих садків, — відповів я. — Хочеш, завтра покажу картинку з краєвидом моєї України.

Другого дня я показав Іхірові образок з українським вишневим садком. Хлопець зацікавився і попросив мене розказати йому щонебудь про землю, де люди також милуються в вишневих садках. Іхіро з увагою слухав, як я заспівав йому „Садок вишневий коло хати", а потім розповідав про наші безкраї степи, про врожайні ниви, що колись своєю золотою пшеницею могли нагодувати всю Европу. Від мене він довідався, що Україна була могутньою державою, а тепер бореться за волю, яку їй відібрала комуністична Москва. Ви не можете собі уявити, з яким хвилюючим зацікавленням слухав Іхіро про нашу повстанську армію і про те, як у її рядах борються не тільки мужчини, але також жінки й дівчата, навіть малі діти. У нас є ілюстрована книжка про Українську Повстанську Армію, і я її йому показав.

За кілька тижнів у нашому місті був великий український концерт з хоровими піснями й танцями. Я запросив Іхіра піти зо мною. Він радо погодився. Іхіро любить музику і сам учиться грати на скрипці. По концерті сказав мені: — Було дуже цікаво! Бачу, що твоя Україна — направду гарна країна.

Незабаром ми закінчили народну школу. Мій приятель Іхіро записався до іншої середньої школи, і ми на деякий час розсталися. Я поїхав на літо до пластового табору. Два місяці ми не бачилися. Аж оце в неділю чую — хтось стукає в двері. Відчиняю — мій Іхіро! Приїхав мене відвідати.

— Знаєш, Петре, — каже, — я написав задачу, найцікавішу в цілій клясі. А знаєш про що? О, ти не вгадав би! Нам сказали: напишіть щось про якунебудь чужу країну, яка вам найбільше подобається. Я написав про Україну. Описав те, що чув від тебе — і все так щиро й тепло, як ти мені розказував. Учитель так уподобав собі мою задачу, що звелів мені голосно прочитати її в клясі. Всі хлопці дивувалися, звідки я знаю так багато про Україну. Питалися, чи українці живуть в Америці. Я їм відповів, що навіть славний фільмовий артист Годяк був українського роду.

Таке розповів мені Іхіро, який полюбив Україну за те, що там ростуть такі білі пахучі вишні, як у його далекій Японії, і — за геройство її синів та дочок.

Знаєте, пане Михайле, що ми з ним тепер робимо? Пишемо обидва статтю до японської „Дитячої Енциклопедії", яка друкується в Токіо, в столиці Японії. Редакція запросила дітей і молодь усього світу написати до Енциклопедії про життя їх народів, про їх рідну землю. Ми пишемо про те, як діти з України допомагають рідним повстанцям у боротьбі за волю своєї країни".

ПЕРЕБОРЩИВ

Гриць прибіг задиханий додому і закричав: — Мамо, тату, чи ви знаєте, що той гураґан наробив? Мільйон людей побив на смерть! Усі дерева в парку поламав. А скла на вулицях стільки — о, мені по кістки!

Батьки глянули здивовано на Гриця, потім одне на одного, знизали плечима, а татко сказав спокійно: — Поперше, в парку буря зломила лише кілька дерев. Я знаю, бо я там був. Подруге, на вулицях є трохи скла з побитих шиб, але куди там „по кістки"! Потретє, чи ти взагалі знаєш приблизно, що таке мільйон? Наша спортова площа дуже велика, а може вмістити лише п'ятнадцять тисяч глядачів. А скільки таких площ потрібно, щоб вмістити сто тисяч? А що ж говорити про тисячу тисяч, себто мільйон! Подумай лишень, яка б це була маса народу. А тобі так легко сказати — мільйон сюди, мільйон туди.

— О! — здивувався Гриць. — А я й не подумав. Бо чейже радіо повідомило, що так багатобагато.

— Так, коло двох сот. А це тільки п'ята частина одної тисячі.

Гриць похилив голову і відійшов засоромлений. Думаєте, що змінився, споважнів? Де там! Гриць не любив правди. Аж одного разу так переборщив, що це вже був край.

От, вертається він з товаришами із школи та й каже: — Хлопці, не забудьте, що сьогодні мої уродини, сьогодні ви мої гості.

— О, ми пам'ятаємо! О четвертій годині будемо в тебе.

— Але ви не знаєте найважливішого! — так Гриць. — Моя матуся спекла такий торт . . . ну, такий великий . . . ну, як колесо від авта.

Хлопці аж пристали від здивування і порозкривали роти: — Не може бути! Аж такий великий? А скільки ж вона до нього всього потребувала?

— Двадцять фунтів родзинків і мигдалів, — чванився Гриць. — Двадцять тузенів яєць, а цукру, а шоколяди, а горіхів, помаранч щонеміра!

— Ну, а де ж твоя матуся його пекла?

— А де ж би? В нашій газовій печі, — якось невпевнено сказав Гриць.

— Хіба ж ваша піч така величезна? Як же вона там його вмістила?

— А бачите, якось умістила, — відповів тихо Гриць. Хлопці дивувалися.

— Ні, такого торта ми, скільки живемо, не бачили.

Нараз, мов на команду, всі закричали: — Ану, ходімо до Гриця і подивімось на це диво!

Того Гриць не сподівався. Почав викручуватись: — Та нащо вам тепер заходити? Прийдете в гостину, то побачите і покуштуєте. Це має бути несподіванка!

Він думав, що мамуся подасть торт уже покраяний, і не можна буде збагнути, який він був раніше. Забув сердега, що на торті увесь час мають горіти свічечки, а краять його аж наприкінці гостини.

— О, ні, ні! — настоювали хлопці. — Мусимо його побачити тепер, поки цілий. Веди нас.

Вони стовпилися біля дверей Грицевої хати. Рад-не-рад, мусів він впустити товаришів. Господині не було вдома. Хлопці з шумом вбігли до їдальні, де на столі стояв торт. І що ж побачили? Це був справді дуже гарний торт, трохи більший від звичайного, от завбільшки, як ковбойський капелюх. Але йому було ще дуже далеко до колеса від авта. Де-де! Хлопці обступили стіл і мовчки споглядали то на торт, то на Гриця. А він стояв зніяковілий, засоромлений, червоний на лиці, із спущеними додолу очима. Хлопці, наче змовившись, мовчки вийшли . . .

Коли прийшла година гостини, матуся наготовила все: лімонаду, і морозиво, і тістечка, і овочі. Настав час світити свічечки на торті, а Грицевих гостей нема та й нема. Вже п'ята година вибила. Гриць ходить по кімнатах сам не свій, виглядає у вікна, стає на порозі, наслухує. Нема! . .

Тато й мама допитуються: — Ну, де ж твої гості?

Гриць зажурився, сів у куточку та й заплакав. Батьки припали до нього, стали розпитувати. Тоді Гриць з соромом признався, як то він переборщив і як хотів обдурити товаришів. Що ж лишилося робити? Тато одягнувся і пішов з Грицем від дому до дому. Гриць мусів вибачитись перед кожним товаришем і ще раз запросити в гостину. Можете собі уявити, яка це була приємність для них обидвох.

Ой, невеселі були того року Грицеві уродини! Але від того часу він уже більше не переборщував.

Олена Цегельська

ГРИЦЬКО РОЗСУДИВ

Іванчик і Данчик знайшли на дорозі горіха й стали сперечатися.

— Це мій горіх! — сказав Іванчик. — Я його перший побачив.

— Ні, він мій, бо я його перший підняв! — відповів Данчик.

— Я вас погоджу, — почули вони за собою голос Грицька.

Він узяв горіх, розполовинив і дав одну лушпину Іванчикові.

— Це тобі, бо ти перший побачив.

Другу лушпину дав Данчикові.

— А це тобі за те, що ти перший підняв.

Середину горіха, солодке зернятко, з'їв сам і сказав: — А це мені за те, що вас розсудив.

Володимир Радзикевич Ілюстрації *Я. Гніздовського*

БІЛОСНІЖКА

Сценічний образ у 5 відслонах на казкових мотивах

II ВІДСЛОНА

У лісі

(Розкішна лісова галява. На галяву входить Доброяр із Білосніжкою).

Б і л о с н і ж к а *(пристає й розглядається).* Куди ж ти мене, дядечку, ведеш? Ось уже вечір надходить. Я чомусь боюся...

Д о б р о я р. Помолись, дитино, Богу. *(Добуває меч).*

Б і л о с н і ж к а. Що ти, дядечку?

Д о б р о я р. Вбити тебе мушу. Так веліла твоя мачуха. Вона знає, що ти краща від неї.

Б і л о с н і ж к а *(в великій тривозі).* Дядечку!.. Ой, дядечку, не вбивай мене! Я залишуся тут, у лісі й ніколи не вернусь додому... Дядечку!..

Д о б р о я р *(півголосом).* Ні, не підведеться рука! Уб'ю зайця або серну й принесу королеві серце... *(До Білосніжки).* Ну, йди, бідна дівчино, куди хочеш. Стережись диких звірів, і нехай Бог змилується над тобою й має тебе в своїй опіці... *(Відходить).*

Б і л о с н і ж к а *(сідає на пеньку, в розпуці).* Боже мій! Що мені тепер робити? Ось темніє. Вже пташечки до гнізд вертаються.

Л і с о в а п т а ш и н а *(вискакує перед Білосніжкою і дивиться на неї).*

Б і л о с н і ж к а. Пташечко люба, порадь ти мені, що мені робити? Люта мачуха хотіла позбавити мене життя. Дядько Доброяр змилувався і залишив. Але що я сама-самісінька буду робити в світі?.. Як я оцю нічку проведу? Коли б мені таке гніздечко високо на дереві, як ти собі звила! Переночувала б там... *(Плаче. В лісі щораз темніше).*

Л і с о в а п т а ш к а *(співає).*

Ходи до мене! Гілля зелене
Темного гаю нас заховає...
Аж до світанку, ясного ранку
Спатимем тихо, забудем лихо...
Як уже ранок до нас прибуде,
Десь тебе приймуть добрії люди.

Б і л о с н і ж к а. Дякую тобі, добра пташино. Але твоє гніздечко високо. Я туди не дістанусь.

Л і с о в а п т а ш к а.

То я тут близько чувати буду,
Тебе, Сніжинко, я не забуду.

В и в і р к а *(вискакує).* Я чула все, що ви говорили. Сніжиночко, ходи за мною! Заведу тебе, де живуть добрі люди, мої добрі приятелі. *(Скаче наперед, оглядаючись).*

Б і л о с н і ж к а *(йде за нею).* Куди ж ти ведеш мене?

III ВІДСЛОНА

В гостині у карликів

(Кімната, посередині столик, застелений білою скатертю, а на ньому сім маленьких мисочок. Біля кожної мисочки ложка, ніж, виделка і чарочка. Коло стін сім ліжок, одне поруч одного. Входить Білосніжка, *розглядається).*

Б і л о с н і ж к а. Нікого нема... Яка мила хатина!.. От і стіл накритий! Я така голодна! *(З кожної мисочки їсть по ложечці. З кожної чарочки п'є по краплині. Розглядає ліжка, стає навколюшки, молиться, потім пробує, чи м'які ліжка, врешті на одному лягає спати).*

К а р л и к и *(входять по хвилині, світять каганчики).*

I К а р л и к. Хто це сидів на моєму стільчику?

2 Карлик. Хто їв із моєї мисочки?
3 Карлик. Хто надломив мій хліб?
4 Карлик. Хто пив із моєї чарки?
5 Карлик. Хто лягав на моє ліжко?
6 Карлик. І на моє?
7 Карлик. А хто це спить ось тут?

(Карлики підбігають до ліжечка й освітлюють Білосніжку).

1 Карлик. Ой, Боже мій милий! Ой, Боже мій любий! Яка гарненька дитина!

Білосніжка *(прокидається, злякано)*. Де це я?

2 Карлик. Хто ти? Як тебе звуть?

Білосніжка. Я — Білосніжка.

3 Карлик. Як ти зайшла сюди, в нашу хату?

Білосніжка. Я була в лісі. Недобра мачуха звеліла мене вбити, але дядько Доброяр змилосердився і не вбив. Мене залишили саму. Сюди завела мене вивірочка.

4 Карлик. Он воно як! То ти королівна?!

5 Карлик. Бідна ти дитина!

1 Карлик. Залишись у нас, дівчинко! Як хочеш доглядати наше господарство, варити страву, прати, шити, як хочеш усе держати гарненько — можеш у нас жити. Ми працюємо: золото в горах копаємо. У нас тобі нічого не буде бракувати. Залишишся?

Білосніжка. Добре. Залишуся. Куди ж мені йти?

2 Карлик. Тільки стережися своєї мачухи, бо вона скоро дізнається, що ти в нас. Нікого не впускай до хати, коли нас нема вдома.

1 Карлик. А тепер повечеряємо. По вечері влаштуємо тобі кімнатку.

(Продовження буде)

НАЙКРАЩА ІГРАШКА

Дома в кожнім закапелку
Маю іграшок багато,
Та дістану де „Веселку" —
От, тоді у мене свято!

Всякі там казки, пригоди,
Вірші, загадки, картини
І цікавий світ природи —
Втіха, радість для дитини.

Не забудьте ж, любі тату,
Зараз вислати доплату
До щоденника „Свободи",
Де „Веселка" ця виходить!

Бо „Веселка" звеселяє,
Бо „Веселка" нас навчає,
І несе між наші стіни
Подих вітру з України.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

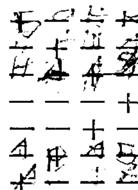
ОТРИМАЛА ПЕРШУ НАГОРОДУ

На світлині наша читачка з Ню Йорку, учениця другої кляси української школи св. Юрія, семирічна Марія Витвицька, яка отримала на Міжнародній Жіночій Мистецькій Виставці в Ню Йорку, 9-го листопада 1955 р. першу нагороду за здоров'я, красу й гарну національну ношу.

РОЗГАДАЙМО!

1. ХРЕСТИКІВКА

грошова установа
турецький достойник
дівоче ім'я
кущ з червоними ягідками
інакше — насміх
мешканець Арабії
музичний інструмент

Букви на місці хрестиків дають назву українського музичного інструмента.

2. ХРЕСТИКІВКА

\+ . . . інакше — сарна
\+ . . . країна в Азії
\+ . . . часто дають до тіста
\+ . . . інакше — плугатар
\+ . . . одна з дочок св. Софії
\+ . . . славний монастир у Греції
\+ . . . гірська доріжка в Карпатах
\+ . . . ім'я пророка
\+ . . . ріка в Україні
\+ . . . частина поля
\+ . . . місцевість на Гуцульщині

Букви на місці хрестиків дають назву одного із славних драматичних творів Лесі Українки.

***

3. ЗАГАДКОВІ КАРТОЧКИ

а

Л И В О Н Ь

Назва частини України, в якій народилася Леся Українка

б

Ї. Ч А П О В

Славна своїм монастирем місцевість на Волині.

***

4. МАҐІЧНИЙ КВАДРАТ

росте в тіні
знаряд зору
багато співаків

***

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, вміщених у 1-му числі „Веселки" за січень 1956 р.:

1. ХРЕСТИКІВКА: Йоахим, коляда, морква, ковдра, Кобзар, пестун. Букви на місці хрестиків дають Й о р д а н.
2. ЩО ЦЕ? а) мороз на вікнах, б) лід, в) стіл, г) годинник, ґ) голка й нитка.
3. МАҐІЧНІ КВАДРАТИ: а) корм, осел, рени, млин, б) пугу, Урал, гава, Улас, в) гук, ухо, кос.

***

Вислід льосування за добрі розв'язки загадок із 1-го числа „Веселки" за січень 1956 р. Правильні розв'язки прислали такі діти: Андрусяк Ярослав, Барановська Віра, Баторфальви Дарія, Бойко Уляна, Гудь Маруся й Юрко, Геник-Березовський Степан, Дозорський Ярослав, Еліяшевська Христя, Жарська Анна, Кікта Христина, Козак Сяня, Мітрінґа Олег, Мостович Аня, Пастушак Роман, Пачовська Марта і Христя, Тимків Ярема і Ярослав, Халупа Рома.

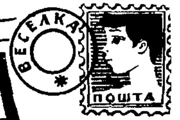
У висліді льосування нагороду отримали: Баторфальви Дарія, Мостович Аня, Халупа Рома.

На нагороду призначено історичне оповідання Володимира Бандурака „Козацька дитина".

***

Розв'язки загадок, вміщених у лютневому числі „Веселки", присилати до кінця лютого ц. р. Хто правильно розв'яже всі загадки — візьме участь у льосуванні нагород. Список учасників льосування й виграних нагород вмістимо в числі „Веселки" за березень ц. р.

НАША ПОШТА

Четверта кляса Школи Українознавства в Дітройті-Схід написала нам такого листа:

Дорога „Веселко"! Ти стала нам у пригоді. Вже від жовтня 1955 р. уживаємо Тебе як підручника української мови в четвертій клясі нашої школи. Ми дуже тішимося, коли Ти до нас приходиш. Любимо читати Твої оповідання й віршики.

Щиро Тебе здоровимо й бажаємо Тобі Веселих Свят!

4-та кляса Школи Українознавства в Дітройті-Схід: Оля Ворик, Марта Федишин, Богдан Княгиницький, Василь Дунка, Орест Брездень, Петро Паламарчук, Анатолій Миколенко, Юрко, Павло Винярський, Люба Готра, Богдан Українець, Ліля Гончар.

В і д п о в і д ь Р е д а к ц і ї :

Дорогі Діти! Щиро дякуємо Вам за пам'ять і святочні побажання. Тішить нас, що „Веселка" Вам подобається і заступає Вам шкільний підручник.

Вітаємо Вас щиро й бажаємо успіхів у науці
„Редакція „В е с е л к и"

***

Наша читачка Аня Мостович з Люївілу, Кентаки, пише:

Дорога „Веселко"!

Недавно бачила на телевізії оперу „Зачарована флейта", музика Моцарта. Мені дуже ця опера сподобалася, це перша опера, яку я бачила. Так гарно артисти танцювали, так гарно співали, а вже найкраще грав князенко на флейті. Йому навіть не страшно було йти у вогонь, в воду і поміж духів зі своєю сопілкою. Таку велику силу мала його флейта і його гра. Мені розказувала моя Мамця, що В. Моцарт був великим музикою із Зальцбурґу. Цього року минає двісті років від його народження. Моцарт вже від малих літ грав на фортепіяні й давав концерти. Його навіть називали „чудесною дитиною". Син В. Моцарта, також музика, бував навіть на Україні й давав концерти в Києві й у Львові. Напевно всім дітям, що вчаться музики, цікаво буде більше довідатися про Моцарта. Напиши нам, „Веселко", так гарно про В. А. Моцарта, як Ти написала про М. Паґаніні в оповіданні „Янгол Микольцевої мами".

Здоровлю Тебе щиро!

В і д п о в і д ь Р е д а к ц і ї :

Дорога Аню! Ти дуже гарно описала враження, яке зробила на Тебе опера „Зачарована флейта". Оповідання про Моцарта помістимо.

Вітаємо Тебе щиро
Редакція „В е с е л к и"

„ВЕСЕЛКА", ілюстрований журнал для української дітвори, щомісячний додаток до щоденника „Свобода". Виходить на початку кожного місяця. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріяли. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакційної Колеґії. Заголовок і розділові заставки роботи П. Холодного.

Сценарій і текст: *Р. ЗАВАДОВИЧ* *Ілюстрації:* *М. ЛЕВИЦЬКИЙ*

VI ЧАСТИНА:
ПО ДОРОЗІ В КИЇВ
(Закінчення)

Опівночі каже Богута: „Спати мені хочеться!" Розвів огонь і ліг спочивати.

Спить Богута, не знає, не чує, що печенізький велетень у засідці чатує.

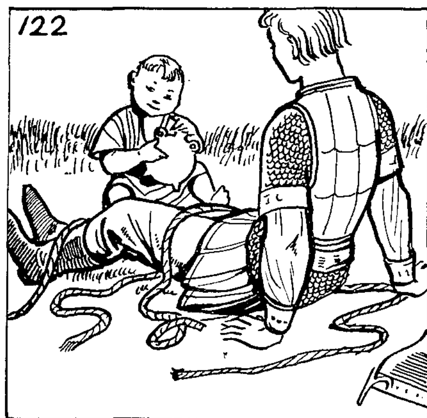
І зв'язав печеніг сонного Богуту на руках і ногах.

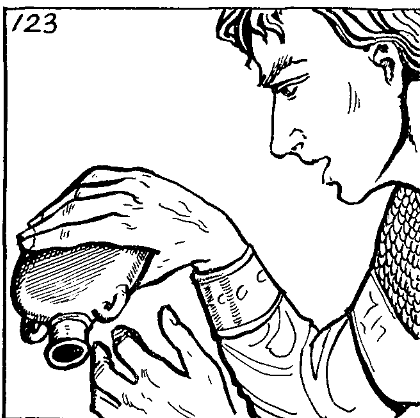
Знайшов печеніг у Богути прицеплену до пояса бокату пляшку: „Вино, мабуть — покуштую . . ."

Вірний кінь пута розкусив, господаря свого розбудив.

Розплющив очі Богута, а коло його ніг мале печеніженятко сидить і порожньою пляшкою грається.

„Е, та ти мені весь напій з юноцвіту вижлуктав! . ." — каже здивований Богута, поглядаючи на дитину.

„Хто ти насправді, не знаю, — каже Богута, — а що мене хотів зв'язати — це не гаразд. Не дам тобі старозілля, бо вже не маю. Нічого робити, будеш моє!"

(Кінець шостої частини)